

Ірина Андрущенко

кандидат філологічних наук, доцент кафедри
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-2658-2662>
andrushchenko.iryana@iitl.kpi.ua

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРШОЇ ПРОМОВИ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРІВ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Статтю присвячено комплексному аналізу лінгвостилістичних характеристик перших промов прем'єр-міністрів Великої Британії, виголошених після офіційного призначення на пост глави уряду. Актуальність дослідження зумовлена персуазивною природою політичного дискурсу, у межах якого перша промова виконує одразу декілька ключових функцій: легітимацію влади, окреслення ідеологічних засад і стратегічних пріоритетів майбутньої діяльності, формування суспільної довіри, а також конструювання позитивного політичного іміджу. Цей жанр публічних промов відзначається підвищеною формальністю, чіткою структурною організацією та значною концентрацією риторичних засобів, спрямованих на досягнення максимального комунікативного ефекту в умовах переходу влади. Метою роботи є визначення структурно-композиційних, тематичних і лінгвостилістичних особливостей перших промов прем'єр-міністрів Великої Британії. Матеріалом дослідження слугували промови Гордона Брауна, Девіда Камерона, Терези Мей, Бориса Джонсона, Ліз Трасс, Ріші Сунака та Кіра Стармера. У статті встановлено наявність формульної вступної частини, у якій кожен новопризначений очільник уряду повторює офіційне повідомлення про прийняття пропозиції монарха сформулювати уряд. Виокремлено типові тематичні блоки основної частини промови: подяка попереднику, опис актуальних викликів, представлення політичних пріоритетів, апеляція до національної єдності та демократичних цінностей, а також декларація готовності нести відповідальність за майбутні зміни у заключній частині. Лінгвостилістичний аналіз засвідчив систематичне використання метафор, анафори, паралелізму, градації, алітерації, триколону, інклюзивних займенників та різноманітних ритмічних конструкцій, що підсилюють переконувальність висловлювання. Доведено, що британські прем'єри активно застосовують образні засоби для репрезентації національної ідентичності, посилення емоційного впливу та створення образу згуртованої політичної спільноти. Узагальнені результати дають підстави розглядати першу промову прем'єр-міністра як окремий жанр політичного дискурсу із усталеною композиційною моделлю, визначеним набором риторичних стратегій і високим рівнем стилістичної стандартизації.

Ключові слова: перша промова; політична риторика; лінгвостилістичні засоби; прем'єр-міністр; політичний дискурс; жанрові особливості.

1 ВСТУП

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства політична сфера характеризується надзвичайною мінливістю та привертає особливу увагу, адже від зовнішньої та внутрішньої політики уряду будь-якої держави залежить не лише добробут її громадян, а й позиція країни на міжнародному рівні. Саме тому, зміни очільників урядів найвпливовіших країн, наприклад, Великої Британії, викликають такий жвавий інтерес, а виголошені ними політичні промови ретельно досліджуються. Оскільки, як відомо (Feldman, 2006, с. 4), на риторику політиків впливають політичні, соціальні та економічні умови, що характеризують певний період часу, та які безпосередньо актуалізуються у перших виступах лідерів країн, направлених на переконання слухачів у правильності їхнього вибору, здатності керівника держави подолати труднощі, з якими країна стикається на певному етапі, та забезпечити в майбутньому стабільний розвиток усіх сфер суспільного життя, то вивчення їхніх

лінгвістичних характеристик, які сприяють переконанню аудиторії у необхідності підтримки мовця, набуває особливої значущості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасних праць, присвячених політичним промовам, засвідчує значну зацікавленість науковців лінгвостилістичними, прагматичними та перекладацькими аспектами цього жанру. Зокрема, Humeniuk (2019) досліджує стилістичні прийоми, за допомогою яких у своїй першій промові британський прем'єр-міністр Борис Джонсон конструює ідеологічне послання та реалізує прагматичні наміри. У статті Kotenko et al. (2023) розглянуто лінгвістичні й стилістичні засоби, що забезпечують ефективність політичних виступів. Романюк (2015) розглядає інавгураційну промову як окремий жанр публічних промов на межі офіційно-ділового та публіцистичного стилів і аналізує її структурні та стилістичні параметри. Окремий напрям досліджень представлено роботою Андрущенко & Орепер (2024), де автори вивчають лексичні, стилістичні та граматичні трансформації, необхідні для точного й культурно обґрунтованого відтворення політичних текстів українською мовою, зважаючи на їхню символічну, емоційну та риторичну насиченість. Таким чином, зазначені дослідження демонструють комплексний підхід до аналізу політичних промов, що підкреслює актуальність і багатовимірність функціонування цього жанру в сучасному політичному дискурсі.

Мета статті полягає у встановленні лінгвостилістичної специфіки першої промови прем'єр-міністрів Великої Британії. Поставлена мета передбачає виконання таких **завдань**: встановити структурно-композиційні особливості першої промови прем'єр-міністрів Великої Британії, представити перші промови британських прем'єр-міністрів як жанр політичного дискурсу, виявити типові тематичні блоки, встановити лінгвостилістичні характеристики першої промови прем'єр-міністрів Великої Британії та Північної Ірландії. **Фактичним матеріалом** слугували перші промови прем'єр-міністрів, які очолювали чи очолюють британський уряд XXI століття, а саме: Гордона Брауна (2007-2010), Девіда Камерона (2010-2016), Терези Мей (2016-2019), Бориса Джонсона (2019-2022), Ліз Трасс (2022), Ріші Сунака (2022) та Кіра Стармера (з липня 2024).

2 МЕТОДИ

У процесі дослідження було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних лінгвістичних методів, що забезпечили багатовимірний аналіз перших промов британських прем'єр-міністрів. Метод структурно-композиційного аналізу дав змогу визначити сталі елементи побудови промови та виокремити її типові тематичні блоки. Лінгвостилістичний аналіз застосовано для ідентифікації виражальних мовних засобів і встановлення їх функціонального навантаження у створенні персуазивного ефекту. Метод контекстуально-інтерпретаційного аналізу дозволив виявити прагматичні інтенції промовців, пов'язані з легітимацією влади, самопрезентацією та формуванням довіри аудиторії. Порівняльний аналіз промов різних прем'єрів дав можливість виявити як спільні риторичні стратегії, притаманні жанру, так і індивідуальні особливості мовленнєвої поведінки політичних лідерів. Застосований методологічний інструментарій забезпечив цілісність та об'єктивність отриманих результатів.

3 РЕЗУЛЬТАТИ Й ОБГОВОРЕННЯ

Загальновідомо (Гузак, 2014, с. 65; Калита, 2023; Петренко, 2003; Beard, 2000; Chilton, 2005; Richards et al., 2006; Riker, 1986), що політична комунікація як мовленнєва діяльність, що має на меті пропаганду певних політичних ідей, спонукання її до певних, у тому числі і політичних, дій, здійснення емоційного впливу на аудиторію, отримання симпатій виборців, маніпулювання політичною свідомістю громадян, вироблення суспільної згоди, відіграє суттєву роль. Тому володіння мистецтвом красномовства для політичного діяча є надзвичайно важливим (Кучик, 2022, с. 233; Riker, 1986, с. 20; Schnurr, 2009, с. 3). Оскільки політична промова має персуазивну мету, тобто таку, яка спрямована на маніпулювання суспільством та

його скеровування в бажаному напрямку, вона повинна вирізнятися спеціальною лексикою та відповідними синтаксичними особливостями, аби здійснювати вплив на широке коло людей (Kotenko et al. 2023, с. 132). Ураховуючи персуазивну природу політичного мовлення та його здатність формувати суспільні настрої вже з перших хвилин перебування політика на посаді, перші промови британських прем'єр-міністрів становлять особливий інтерес для дослідження як зразки максимально сконцентрованої політичної риторики.

Традиційно, новообраний прем'єр-міністр Великої Британії запрошується на аудієнцію до монарха, під час якої монарх пропонує йому сформувати уряд (Haddon, с. 2-3). Після аудієнції у монарха новопризначений прем'єр-міністр прибуває до офіційної резиденції британських прем'єр-міністрів, яка розташована на Даунінг стріт 10, та на її сходах виголошує свою першу промову.

За жанровою приналежністю першу промову прем'єр-міністрів Великої Британії можна порівняти з інавгураційною промовою президентів, оскільки її виголошення є частиною ритуалу передачі влади від одного глави держави до іншого (Стрій, 2014, с. 241). До цієї промови прикута увага не лише британців, а й усього демократичного світу, оскільки вона, певною мірою, є унікальною, позаяк у ній окреслюються плани щодо майбутньої роботи уряду країни як на національному так і на міжнародному рівні. Водночас, перший виступ британських прем'єр-міністрів є, з одного боку, виступом переможця, який завоював прихильність виборців та однопартійців і довів свою здатність очолити уряд, а з іншого, політичного лідера, перед яким стоять серйозні виклики і на чий плечі лягла величезна відповідальність за майбутнє країни.

Проведений аналіз перших промов сімох британських прем'єр-міністрів XXI століття засвідчує наявність усталеної структурно-композиційної організації, яка охоплює вступну, основну та заключну частини. У вступі політики традиційно вітають аудиторію, повідомляють про звернення монарха із проханням сформувати уряд та підтверджують свою згоду очолити його. Основна частина промов поділяється на низку тематичних блоків, серед яких: подяка попереднику та визнання його/її внеску; окреслення актуальних викликів держави; визначення ключових пріоритетів нового уряду; апеляція до базових національних цінностей, єдності та спільної відповідальності громадян; а також, у разі потреби, пояснення політичного контексту (коаліційне формування уряду, вихід із ЄС, подолання соціальної кризи тощо). Заключна частина покликана мобілізувати суспільство: прем'єр-міністр висловлює впевненість у здатності успішно виконувати свої обов'язки, обіцяє докладати максимум зусиль для реалізації визначених цілей та дякує громадянам за довіру. Такий поділ дає змогу чітко структурувати зміст перших промов і виявити як загальні риси британської політичної риторики, так і індивідуальні акценти кожного лідера.

Лінгвістичний аналіз показав, що вступна частина перших промов британських прем'єр-міністрів має сталу формульну структуру, обов'язковим елементом якої є офіційне повідомлення про звернення монарха із пропозицією сформувати уряд. У різних варіантах ця формула реалізується через висловлення на кшталт *"I have just been to Buckingham Palace and accepted His Majesty The King's invitation to form a government in his name"* (Sunak, 2022). Таке висловлення виконує декілька функцій: воно підтверджує конституційну процедуру призначення глави уряду, легітимізує повноваження нового лідера та створює урочистий, офіційний тон промови. Повторюваність цієї формули у перших промовах усіх прем'єр-міністрів свідчить про її ритуальний характер і підкреслює тяглість британської політичної традиції, у якій перехід влади оформлюється не лише юридично, а й риторично.

Наступний тематичний блок «подяки попереднику та визнання його/її внеску» у перших промовах британських прем'єр-міністрів часто виконує функцію емоційного та політичного мосту між старою і новою владою, демонструючи повагу та визнаючи досягнення колеги. Яскравим прикладом є фрагмент з промови Ліз Трасс (2022): *"Let me pay tribute to my predecessor. Boris Johnson delivered Brexit, the Covid vaccine and stood up to Russian aggression. History will see him as a hugely consequential prime minister."* Наведений фрагмент промови характеризується наявністю триколону, а саме переліком основних досягнень попередника, що

створює ритмічну організацію тексту та підсилює ефект переконання аудиторії. В останньому реченні фрагменту наявна алітерація звуку /h/ у словах “**History**” “**him**” та “**hugely**”, яка надає висловлюванню урочистого, мелодійного звучання. Застосовано метафору (*history will see him* у значенні «історія оцінить його»), а також емоційно забарвлену фразу (*a hugely consequential prime minister*), що підкреслює масштаб внеску попередника. Усі ці лінгвостилістичні засоби сприяють висловленню мовцем щирої поваги, допомагають підкреслити значущість досягнень попередника та створити позитивний емоційний фон для подальшої презентації власної програми уряду.

У промові Бориса Джонсона (2019) висловлення “*But in spite of all her efforts, it has become clear that there are **pessimists** at home and abroad who think **that** after three years of **indecision**, that this country has become **a prisoner to the old arguments of 2016** and **that** in this home of democracy we are **incapable** of honouring a basic democratic mandate*” ілюструє блок «виклики та проблеми держави». Тут актуалізовано декілька лінгвостилістичних засобів, що підсилюють ефект цього фрагменту виступу. Зокрема, метафора “**prisoner to the old arguments of 2016**” передає стан політичного блокування країни після Брежнєва, а образ “**home of democracy**” надає промові емоційного тепла й створює відчуття спільності з аудиторією. Водночас, негативно забарвлені слова, як-от “**pessimists**”, “**indecision**”, “**incapable**”, дозволяють мовцеві акцентувати критику опонентів і підкреслити серйозність проблем. Повтор підрядного сполучника **that** надає ритмічності та логічної послідовності аргументам, а складна синтаксична конструкція передає важливість і вагу обговорюваних питань. Таким чином, політик ефективно поєднує логіку й емоційне забарвлення для переконання слухачів у необхідності змін.

У тематичному блоці, присвяченому окресленню стратегічного бачення та шляхів подолання державних викликів (наприклад, *And it is surely clear to everyone that **our country needs a bigger reset a rediscovery of who we are**. Because no matter how **fierce the storms of history** one of the great strengths of this nation has always been our ability **to navigate a way through to calmer waters**.*) Кір Стармер (2024) використовує особливо багатий арсенал метафоричних засобів. У висловленнях “**our country needs a bigger reset, a rediscovery of who we are**” політик метафорично подає глибинні зміни як «перезапуск» і «переосмислення» національної ідентичності, що створює образ оновлення та внутрішнього розвитку. Вислів “**the storms of history**” персоніфікує історичні потрясіння як стихійні лиха, тоді як фраза “**navigate a way through to calmer waters**” продовжує розгорнуту морську метафору, представляючи націю як корабель, здатний витримати бурю й прийти до стабільності. Контраст між «бурями» та «тихими водами» підсилює оптимістичний тон і вселяє впевненість у майбутніх змінах. Використання інклюзивних займенників **we**, **our** сприяє формуванню відчуття єдності уряду й громадян та спільної відповідальності. У сукупності ці засоби забезпечують емоційно насичене та водночас підбадьорливе висвітлення політичної ситуації, ефективно залучаючи аудиторію до підтримки запропонованого бачення розвитку країни урядом на чолі з прем'єр-міністром.

Тематичному блоку, в якому окреслюються пріоритетні напрями державної політики, часто притаманною є підкреслено ритмічна та повторювана організація висловлення, що надає аргументам політиків додаткової переконливості. Яскравим прикладом такої актуалізації може слугувати фрагмент першої промови Гордона Брауна (2007) “***As I have** travelled round the country and **as I have** listened and I've learnt from the British people and as Prime Minister I will continue to listen and learn from the British people, I have heard the need for **change**. **Change** in our NHS, **change** in our schools, **change** with affordable housing, **change** to build trust in government, **change** to protect and extend the British way of life.*” Перше речення фрагменту містить анафору “**as I have...**” та градацію дій (**travelled – listened – learnt**), які підкреслюють відкритість прем'єра до діалогу з громадянами та його готовність спиратися на реальний досвід виборців. Характерною ознакою цього фрагмента також є *анадиплосис*: слово **change**, яким завершується перше речення, підхоплюється на початку наступного, що створює чіткий смисловий і ритмічний перехід та підсилює центральність концепту змін у риторичній промові.

Наступне перерахування: “**Change** in our NHS, **change** in our schools, **change** with affordable housing, **change** to build trust in government, **change** to protect and extend the British way of life”, організоване за принципом анафори, паралелізму та градації. Повтор лексеми **change** формує інтегративний смисловий центр блоку, створюючи ефект наростання та підкреслюючи масштабність реформ, яких потребує країна. Така структурно-стилістична організація не лише ритмізує дискурс, а й виконує переконувальну функцію, актуалізуючи ключовий меседж: зміни є нагально необхідними та мають охопити всі сфери суспільного життя.

У тематичному блоці, покликаному апелювати до базових національних цінностей, єдності та спільної відповідальності громадян, Борис Джонсон (2019) застосовує низку експресивних засобів, спрямованих на формування образу цілісної, сильної та шанованої на міжнародній арені нації. Наприклад, *Because it is time we **unleashed the productive power** not just of London and the South East, but of every corner of England, Scotland, Wales and Northern Ireland. **The awesome foursome** that are incarnated in **that red, white, and blue flag** – who together are so much more than the sum of their parts, and whose brand and political personality is **admired** and even **loved around the world***. Так, метафора “**unleashed the productive power**” створює уявлення про потужний потенціал країни, який потребує лише політичного імпульсу для реалізації. Риторичний перелік регіонів Великої Британії підкреслює інклюзивність і спрямованість на загальнонаціональний розвиток. Метафоричний образ “**the awesome foursome**” та символічне посилення на “**that red, white, and blue flag**” активують спільні культурні маркери й формують патріотичний пафос. Завершальний акцент на тому, що країна є “*more than the sum of its parts*”, функціонує як концептуальна метафора національної синергії, що посилюється емоційно забарвленими епітетами “**admired**” і “**loved around the world**”. Усе це разом формує образ об’єднаної й глобально значущої держави.

Не менш важливим є й тематичний блок, у якому прем’єр-міністри окреслюють міжнародні зв’язки Великої Британії з іншими країнами. Фрагмент промови Терези Мей (2016) «*We are living through an important moment in our country's history. Following the referendum, we face a time of great national change. And I know because we're Great Britain, we **will rise to the challenge**. As we leave the European Union, we will **forge a bold, new positive role** for ourselves in the world.*» конструює уявлення про країну, що стоїть на порозі «важливого моменту історії», використовуючи метафору історичного шляху для підсилення значущості політичної ситуації. Метафоричне висловлення “**we will rise to the challenge**” репрезентує націю як сильний і здатний до подолання труднощів колективний суб’єкт. Водночас метафора “**forge a bold, new positive role**” спроектована на сферу ковальства й формує образ активного творення майбутнього після виходу з ЄС. Комбінація емоційно-експресивної лексики та апеляції до символічної ваги Великої Британії створює оптимістичний, мобілізуючий тон, у якому нація представлена як така, що здатна не лише адаптуватися до змін, а й визначати власну роль у світовій політиці.

У фінальному тематичному блоці, присвяченому демонстрації впевненості у здатності успішно виконувати свої обов’язки та готовності докладати максимум зусиль для реалізації визначених цілей, особливу роль відіграє риторичне підсилення ключових меседжів. Таким прикладом може слугувати висловлення Девіда Камерона (2010) «*But I believe together we **can provide that strong and stable government that our country needs** based on those values – **rebuilding family, rebuilding community, above all, rebuilding responsibility** in our country.*» Фрагмент “**we can provide that strong and stable government that our country needs**” формує образ політичної стійкості й компетентності, а використання інклюзивного займенника **we** створює відчуття спільної відповідальності та колективної спроможності діяти ефективно. Анафоричне повторення *rebuilding* у послідовності “**rebuilding family, rebuilding community, above all, rebuilding responsibility**” виконує функцію наголошення на поступовому, системному й всеохопному відновленні ключових суспільних цінностей, підкреслюючи рішучість лідера рухатися від конкретного до загального. Градація, що спрямовується до найбільш значущої категорії (**responsibility**) підсилює клімактичний ефект і демонструє пріоритетність морального відновлення як фундаменту політичного успіху. Метафоричне

концептуалізування соціальних інститутів як об'єктів, які потребують відбудови, робить програму дій більш конкретною та наочною, а позитивно забарвлена лексика (**strong, stable**) зміцнює довіру аудиторії до здатності політика досягти задекларованих результатів. Таким чином, цей блок виконує важливу персуазивну функцію – переконує громадян у компетентності, рішучості та відповідальності новопризначеного лідера.

4 ВИСНОВКИ І НАПРЯМИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проведений аналіз перших промов сімох британських прем'єр-міністрів ХХІ століття дав змогу виявити низку структурних, прагматичних і лінгвостилістичних закономірностей, характерних для цього жанру політичного дискурсу. Усім промовам притаманна стала тричленна композиційна будова (вступ, основна та заключна частини), при цьому тематичні блоки у їх межах виявляють високий ступінь жанрової стандартизації: формальне повідомлення про звернення монарха, подяка попереднику, опис поточних викликів, презентація політичних пріоритетів, апеляція до національної єдності та утвердження рішучості й спроможності очолювати країну. Лінгвостилістичний аналіз засвідчив, що британські лідери активно використовують лінгвостилістичні засоби, а саме: метафори, анафору, епіфору, триколон, градацію, паралелізм, алітерацію та анадиплозис, що сприяють посиленню емоційного впливу, підкресленню ключових ідей та формуванню позитивного політичного іміджу. Порівняльний аналіз показав як спільні закономірності жанрової реалізації, так і індивідуальні стилістичні стратегії, що відображають особистісні риси мовців, їх політичні цілі та комунікативні пріоритети.

Напрями подальших досліджень убачаються у комплексному аналізі перших промов прем'єр-міністрів попередніх десятиліть для визначення історичної динаміки жанру та трансформації його структурних і риторичних особливостей; у вивченні лінгвостилістичних стратегій перших промов лідерів інших країн з метою виявлення універсальних і культурно-специфічних рис; у застосуванні методів корпусної лінгвістики для кількісного опису риторичних засобів та їх прагматичних функцій; а також у поглибленому аналізі перекладацьких аспектів політичних промов, що дозволить простежити, як риторична сила оригіналу передається у міжкультурній комунікації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Андрущенко, І. О., Орепер, М. О. (2024). Особливості перекладацьких трансформацій в інавгураційній промові американського президента Дж. Р. Байдена. *Нова філологія*, (96), 7–13. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2024-96-1>
- Гузак, А. (2014). Засоби сугестивного впливу в президентській ораторській промові на морфологічному та синтаксичному рівнях (на матеріалі промов американських президентів). *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*, (29), 64–73.
- Калита, А. А. Клименюк, О. В. & Тараненко, Л. І. (2023). Маніпуляція в мовленнєвій комунікації. Тропеа.
- Кучик, Г. Б. (2022). Лінгвістичні аспекти політичної комунікації. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, 33(72), (2, Part 2), 232–236. <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.2-2/36>
- Петренко, В. В. (2003). Політична мова як засіб маніпулятивного впливу. [Автореф. дис. канд. політ. наук]. Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
- Романюк, С. (2015). Лінгвостилістичні особливості інавгураційної промови (на прикладі виступу президента України Петра Порошенка). *Лінгвостилістичні студії*, (3), 158–166.
- Стрій, Л. І. (2014). Структурно-композиційні особливості інавгураційної промови як жанру політичного дискурсу. *Слов'янський збірник*, (18), 240–247.
- Beard, A. (2000). *The language of politics*. Routledge.
- Boris Johnson's first speech as Prime Minister. (2019). *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/uk-politics-49102495>
- Chilton, P. (2005). Manipulation, memes and metaphors: The case of *Mein Kampf*. In L. de Saussure & P. Schulz (Eds.), *Manipulation and ideologies in the twentieth century: Discourse, language, mind* (pp. 15–43). John Benjamins.
- David Cameron is the UK's new prime minister. (2010). UK Government. <https://www.gov.uk/government/speeches/david-camersons-speech-outside-10-downing-street-as-prime-minister>
- Feldman, O. (2020). Introduction: Persuasive speaking and evoking political behavior. In O. Feldman (Ed.), *The rhetoric of political leadership: Logic and emotion in public discourse* (pp. 1–14).

- Haddon, C. (2019). *Becoming Prime Minister*. Institute for Government. <https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/becoming-prime-minister-final.pdf>
- Humeniuk, N. H. (2019). Pragma-communicative aspects of the Boris Johnson's first speech as a prime minister (July 24, 2019). *Zakarpatski filologichni studii*, 12, 68–74.
- Keir Starmer's first speech as Prime Minister: 5 July 2024. (2024). UK Government. <https://www.gov.uk/government/speeches/keir-starmer's-first-speech-as-prime-minister-5-july-2024>
- Kotenko, O., Kosharna, N., Chepurna, M., Trebyk, O., & Bakhov, I. (2023). Linguistic and stylistic features of English public speeches. *World Journal of English Language*, 13(4), 56–60. <https://doi.org/10.5430/wjel.v13n4p56>
- Liz Truss's first speech as Prime Minister. (2022). *The Independent*. <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/liz-truss-first-speech-prime-minister-b2161106.html>
- Prime Minister Gordon Brown arrives at Downing Street. (2007). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=TezCBzLB3d8>
- Prime Minister Rishi Sunak's speech on the steps of Downing Street. (2022). UK Government. <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-minister-rishi-sunaks-statement-25-october-2022>
- Richards, D., Kavanagh, D., Geddes, A., & Smith, M. (2006). *British politics* (5th ed.). Oxford University Press.
- Riker, W. H. (1986). *The art of political manipulation*. Yale University Press.
- Schnurr, S. (2009). *Leadership discourse at work: Intersections of humour, gender and workplace culture*. Palgrave Macmillan.
- Theresa May: First speech as Prime Minister. (2016). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=FDyZ8trge2E&t=51s>

REFERENCES

- Andrushchenko, I. O., & Oreper, M. O. (2024). Osoblyvosti perekladatskykh transformatsii v inavhuratsiinii promovi amerykanskooho prezydenta Dzh. R. Baidena [Peculiarities of Translation Transformations in the Inaugural Speech of the U.S. President J. R. Biden]. *Nova Filolohiia*, 96, 7–13. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2024-96-1> [in Ukrainian]
- Huzak, A. (2014). Zasoby suhestyvnoho vplyvu v prezydentskii oratorskii promovi na morfolohichnomu ta syntaksysnomu rivniakh (na materialii promov amerykanskykh prezydentiv) [Means of Suggestive Influence in Presidential Oratory at Morphological and Syntactic Levels (Based on the Speeches of U.S. Presidents)]. *Humanitarna Osvita v Tekhnichnykh Vyshchykh Navchalnykh Zakladakh*, 29, 64–73. [in Ukrainian]
- Kalyta, A. A., Klymeniuk, O. V., & Taranenko, L. I. (2023). Manipuliatsiia v movlennivii komunikatsii [Manipulation in Speech Communication]. *Tropea*. [in Ukrainian]
- Kuchyk, H. B. (2022). Linhvistychni aspekty politychnoi komunikatsii [Linguistic Aspects of Political Communication]. *Vcheni Zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka*, 33(72)(2, Part 2), 232–236. <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.2-2/36> [in Ukrainian]
- Petrenko, V. V. (2003). Politychna mova yak zasib manipulyativnoho vplyvu [Political Language as a Means of Manipulative Influence]. (Author's abstract of PhD thesis). Kyivs'kyi Natsionalnyi Universytet imeni Tarasa Shevchenka. [in Ukrainian]
- Romaniuk, S. (2015). Linhvostylistychni osoblyvosti inavhuratsiinoi promovy (na prykladi vystupu prezydenta Ukrainy Petra Poroshenka) [Linguostylistic Features of the Inaugural Speech (Based on the Address of the President of Ukraine Petro Poroshenko)]. *Linhvostylistychni Studii*, 3, 158–166. [in Ukrainian]
- Strii, L. I. (2014). Strukturno-kompozytsiini osoblyvosti inavhuratsiinoi promovy yak zhanru politychnoho dyskursu [Structural and Compositional Features of the Inaugural Speech as a Genre of Political Discourse]. *Slovianskyi Zbirnyk*, 18, 240–247. [in Ukrainian]
- Beard, A. (2000). *The language of politics*. Routledge.
- Boris Johnson's first speech as Prime Minister. (2019). *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/uk-politics-49102495>
- Chilton, P. (2005). Manipulation, memes and metaphors: The case of *Mein Kampf*. In L. de Saussure & P. Schulz (Eds.), *Manipulation and ideologies in the twentieth century: Discourse, language, mind* (pp. 15–43). John Benjamins.
- David Cameron is the UK's new prime minister. (2010). UK Government. <https://www.gov.uk/government/speeches/david-camersons-speech-outside-10-downing-street-as-prime-minister>
- Feldman, O. (2020). Introduction: Persuasive speaking and evoking political behavior. In O. Feldman (Ed.), *The rhetoric of political leadership: Logic and emotion in public discourse* (pp. 1–14).
- Haddon, C. (2019). *Becoming Prime Minister*. Institute for Government. <https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/becoming-prime-minister-final.pdf>
- Humeniuk, N. H. (2019). Pragma-communicative aspects of the Boris Johnson's first speech as a prime minister (July 24, 2019). *Zakarpatski filologichni studii*, 12, 68–74.
- Keir Starmer's first speech as Prime Minister: 5 July 2024. (2024). UK Government. <https://www.gov.uk/government/speeches/keir-starmer's-first-speech-as-prime-minister-5-july-2024>
- Kotenko, O., Kosharna, N., Chepurna, M., Trebyk, O., & Bakhov, I. (2023). Linguistic and stylistic features of English public speeches. *World Journal of English Language*, 13(4), 56–60. <https://doi.org/10.5430/wjel.v13n4p56>

- Liz Truss's first speech as Prime Minister. (2022). *The Independent*. <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/liz-truss-first-speech-prime-minister-b2161106.html>
- Prime Minister Gordon Brown arrives at Downing Street. (2007). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=TezCBzlB3d8>
- Prime Minister Rishi Sunak's speech on the steps of Downing Street. (2022). UK Government. <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-minister-rishi-sunaks-statement-25-october-2022>
- Richards, D., Kavanagh, D., Geddes, A., & Smith, M. (2006). *British politics* (5th ed.). Oxford University Press.
- Riker, W. H. (1986). *The art of political manipulation*. Yale University Press.
- Schnurr, S. (2009). *Leadership discourse at work: Intersections of humour, gender and workplace culture*. Palgrave Macmillan.
- Theresa May: First speech as Prime Minister. (2016). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=FDyZ8trge2E&t=51s>

Iryna Andrushchenko. Linguistic and Stylistic Peculiarities of British Prime-Ministers' First Speeches.

The article offers a comprehensive analysis of the linguistic and stylistic characteristics of the first speeches delivered by the Prime Ministers of the United Kingdom upon their official appointment as heads of government. The relevance of the study derives from the inherently persuasive nature of political discourse, in which the inaugural address of a new Prime Minister fulfils several crucial functions: legitimising power, outlining ideological principles and strategic priorities, building public trust, and shaping a favourable political image. Unlike campaign rhetoric, this genre demonstrates a higher degree of formality, a clearly regulated compositional structure, and a concentration of rhetorical devices intended to maximise communicative impact during the transfer of authority. The study aims to identify the structural, thematic, and stylistic features of the first Downing Street speeches. The research material includes the addresses of Gordon Brown, David Cameron, Theresa May, Boris Johnson, Liz Truss, Rishi Sunak, and Keir Starmer. The analysis reveals the existence of a formulaic introductory component that includes a conventionalised statement about accepting the monarch's invitation to form a government. Typical thematic blocks of the main body of the speeches are outlined: tribute to the predecessor, diagnosis of national challenges, presentation of policy priorities, appeal to unity and shared values, and an assertion of readiness to assume responsibility for future decisions in the conclusion. The linguistic and stylistic examination demonstrates systematic use of metaphors, anaphora, parallelism, gradation, alliteration, tricolon, inclusive pronouns, and rhythmic syntactic structures that enhance persuasive force. The findings show that British Prime Ministers actively employ figurative language to construct national identity, intensify emotional resonance, and portray the nation as a unified political community. Overall, the results allow us to classify the first speech of a Prime Minister as a distinct genre of political discourse characterised by a stable compositional pattern, predictable rhetorical strategies, and a high degree of stylistic standardisation.

Keywords: first speech; political rhetoric; linguistic and stylistic devices; Prime Minister; political discourse; genre features.

Received: November 26, 2025

Accepted: December 5, 2025